

ARKED-OS - 95 / 26.3.2007

M

Rovaniemi 694 - 698 Kivitaipale

Tarkastuskertomus 10.9.2001
Lapin maakuntamuseo
Hannu Kotivuori

Vietty rekisteriin 2008

Johdanto

Kivitaipaleesta tulleen pyynnön vuoksi tarkastin muutamia alueen potentiaalisia muinaisjäännöskohteita 10. syyskuuta 2001. Oppaina Perunkajärven kohteiden osalta olivat tietoja toimittaneet Eija Ruokamo, Alpi Vallinsaari ja Jari Rantanen sekä pari muuta kiinnostunutta. Tässä yhteydessä minulle myös ilmoitettiin, että Perunkajärveltä on löydetty kiviesine, jota löytäjä - ilmeisesti rakennustöiden vuoksi - ei halua saattaa julkisuuteen. Kohdealue on topografisesti ja maaperän osalta varsin vaihtelevaa. Jokiuomaa on varmasti vuosituhansia kuljettu, joten monilla alueen järvillä on ilmeisesti vielä tuntemattomia muinaisjäännöskohteita. Tarkastetut kohteet ovat seuraavanlaisia:

1. Rovaniemi 694 Taipale Perunkajärvi W 1000012046

Pk. 3611 08 Kuusikkolamuri

x = 7357 42, y = 449 14, z = n. 150

Kiviraunio ? (II)

Kivitaipaleen (Taipale) kylän lounaispuolella on Perunkajärvi, jonka länsipuolen kivisillä karukkokankailla kulkee metsäautotie. Koordinaattien osittamassa kohdassa, tiestä noin 450 m länteen olevassa kohdassa on noin 8 m laaja ja 0,8 m korkea rökkiömäinen kiveys. Se sijoittuu harjanteen korkeimmalle paikalle, josta avautuu näkymä pohjoispuolen suolle. Ympäristössä on isohkoa kivikkoa ja noin 20 m itään rykelmä suuria siirtolohkareita. Mikäli suoalue on aikanaan ollut osa samaa vesistöä kuin nykyinen Perunkajärvi voisi kiveyksen helpommin mieltää ihmiskäden työksi. Se muodostuu varsin tasakokoisesta (halk. noin 10 cm) pikkukivistä, jota ei muualla ympäristössä voi sanottavasti havaita. Kiven määrä on kuitenkin rökkiötä ajatellen huomattavan suuri ja kivikoko vähäinen. Tämä tuo mieleen jonkinlaisen mannerjään aiheuttaman pyörteisen luonnonmuodostuman. Toistaiseksi kiveyksen luonteesta ei voi saada täyttä varmuutta, jolloin se on otettu muinaisjäännösluetteloön epämääräisenä kohteena.

2. Rovaniemi 695 Taipale Haapasuvannonärhikkö 1 1000012047

Pk. 3611 08 Kuusikkolamuri

x = 7354 70, y = 448 80, z = n. 145

Pyyntikuoppa II

Kivitaipaleesta lounaaseen lähtevä metsätie on tehty laajaan Haapasuvannonärhikköön saakka, josta se yhdistyy lännestä tulevaan tiehen. Närhikköaavan reunassa, kankaan pohjoiskulmassa on aurattu alue, jonka reunametsikössä on ainakin yksi selvästi erottuva pyyntikuoppa (2,5 x 1,5 x 0,4 m). Maanomistaja Alpi Vallisaaren mukaan siellä oli toinenkin kuoppa, joka ilmeisesti jäi aurauksen alle. Paikka on kuusikkoinen sekametsä noin 60 - 80 m metsätiestä pohjoiseen.

3. Rovaniemi 696 Taipale Haapasuvannonärhikkö 2 1000012048

Pk. 3611 08 Kuusikkolamuri

x = 7354 04, y = 448 80, z = n. 130

Pyyntikuoppa II

Samaisen kankaan eteläreunassa on muinainen lahdenpoukama, johon on kapealle rinteen alakaistalle muovautunut polveilevia hietikkotörmä. Luoteesta kaakkoon suuntaavan metsälinjan (sitä pitkin koneura metsätielle pohjoiseen) itäreunassa on ainakin kolme suurehkoa pyyntikuoppaa. Näiden kaakkoispuolella on ollut metsätyökämpä, jonka ympäristössä on nuorempia kuoppia ja ojanteita. Mäki on paikoin hyvin kivikkoinen ja

eteläpuoli kokonaan ojitettua suota. Etäisyys etelässä olevalle joelle on noin 750 m.

4. **Rovaniemi 697 Taipale Kakarivaara** 1000012051

Pk. 611 11 Kakarijärvi

x = 7353 62, y = 453 15, z = n. 155

Pyyntikuoppia II

Kivikautinen löytöpaikka II

Alpi Vallisaari kertoi em. tarkastusten yhteydessä nähneensä koordinaattien osoittamassa kohdassa pyyntikuoppia, joita päätin lähteä päivän päätteeksi etsimään. Valitettavasti luonnonkauniin kannaksen poikki oli alkukesästä puhaltanut myrskytuuli (trombi), joka kaatoi kaikki männyt. Niitä oli ryhdytty korjaamaan raskailla koneilla, jolloin ympäristö muuttui huomattavasti. Paikalla oli suuria puukasoja, korjuujätettä oli laitettu kuoppiin ja tie painunut lähes kulkukelvottomaksi. Ainakin kaksi kuoppaa kuitenkin erottui hakoja siirrellen. Vain noin 50 m leveä hiekkakannas on molemilta puolilta suon ympäröimä ja alavahko. Itäpuolella kangas nousee kauniin kalliosaarekkeen suojiin. Länsipäässä on moreniharju, josta on otettu maa-aineksia. Tiellä oli yksittäinen kvartsi ja itäpäässä hieman palaneita liesikiviä. Noin 20 m itäpään tiestä etelään ja suon reunasa noin 10 m pohjoiseen olevassa kohdassa oli pieni murroskohta. Siitä erottui hajonnut, humuksen alaisesta huuhtoutumiskerroksesta. Epäilemättä nämä havainnot on liitettävissä pyyntikuoppiin. Paikka on myös väijynnälle (naakimiselle) hyvin edullinen. Pyyntikuoppien sijainnin kannalta samanlaisia kohteita on Rovaniemellä enemmänkin. Tällainen on mm. kunnan pohjoisosassa olevan ison Perunkajärven liepeillä oleva Pilpanen (R-541).

5. **Rovaniemi 698 Taipale Ulkuvaara N** 1000012052

Pk. 3611 11 Kakarijärvi, *Kartan mukaan*

x = 7352 20, y = 454 32, z = n. 147,5

Pyyntikuoppia II

Toinen Vallinsaaren kertoma pyyntikuoppapaikka sijaitsee Yli-Ulkujärven koillispuolella, Ulkuvaaran koilliseen pistävällä kapealla niemikkeellä, jota ympäröivät suot. Aivan harjanteen päässä on tasainen kankaanlaita, jossa erottuu noin 4,5 x 4,0 x 0,4 m laaja painuma ja pari pientä kuoppaa niemikkeen itäreunassa. Iso painuma on varsin suuri ja laakea pyyntikuopaksi, mutta tässä paikassa se tuskin voi selittyä muulla tavalla. Ylempänä harjanteessakin on joitakin pieniä kuoppamaisia syvennyksiä, joiden alkuperää ei kuitenkaan voi varmuudella liittää pyyntitoimintaan. Myöhemmin kapea harjanne on "katkaisu" kaivamalla ojanne sen niskan yli noin 100 m isosta kuopasta etelään. Alue on hankalan taipaleen takana, mutta muinaiset pyytäjät saavat olla samoja alueen käyttäjiä kuin em. kohteessa.

Ks.liitekartat ja valokuvat

Rovanimellä 25. syyskuuta 2001

Hannu Kotivuori, arkeologi

3450

694

695

696

7360

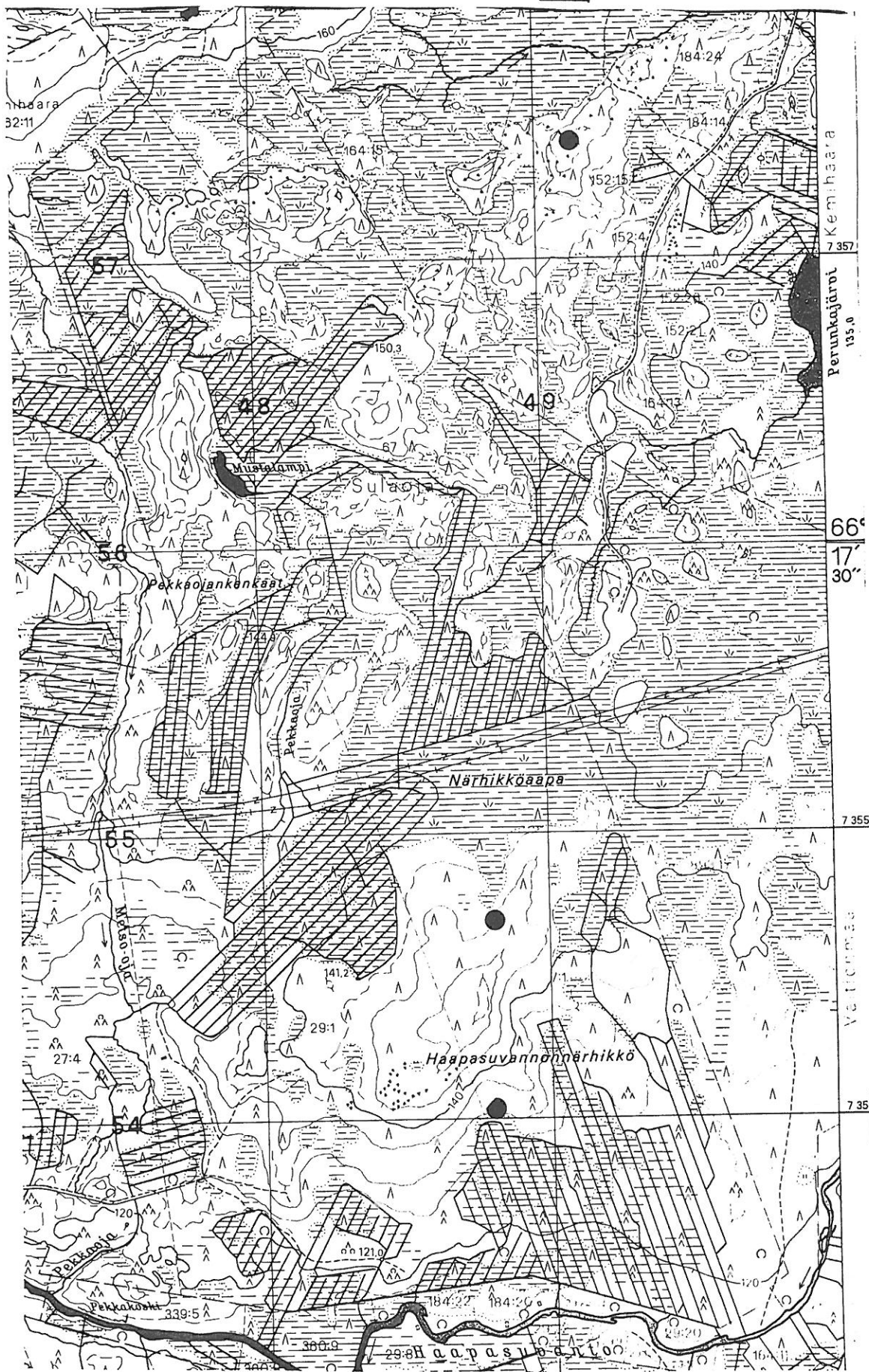
697

698

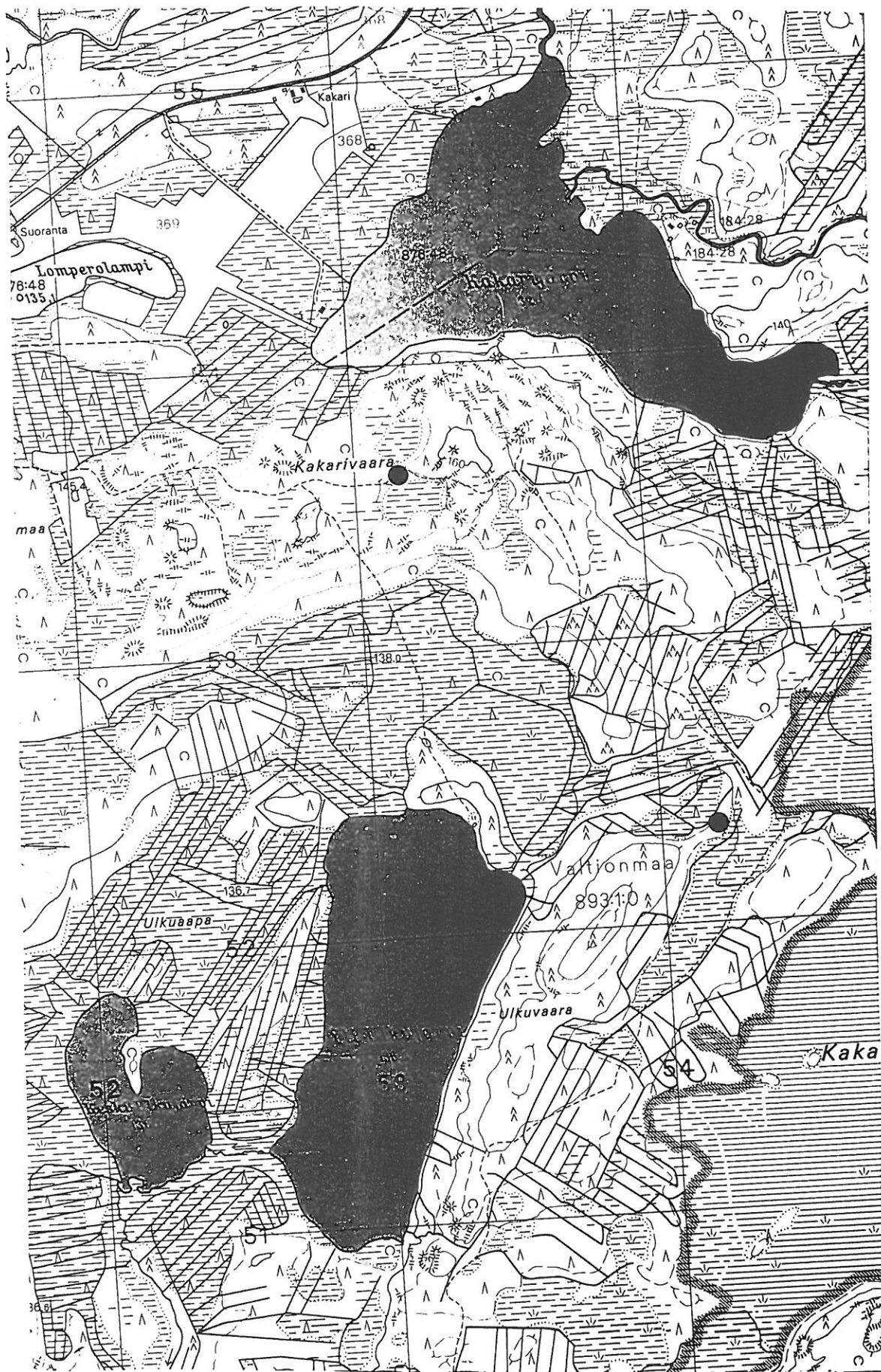
Ote topografikartasta 3611 Inginkivalo

694

450

Ote peruskartasta 3611 08 Kuusikkolamuri

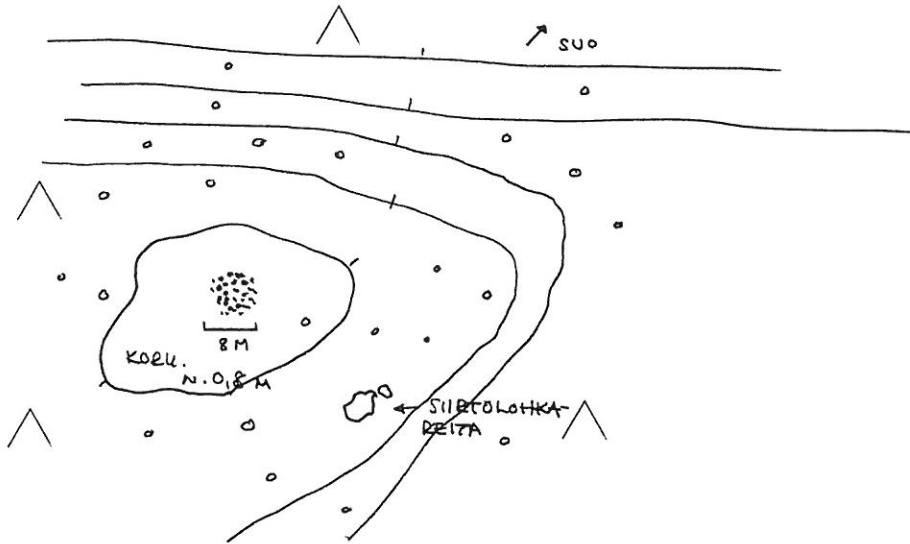
Ote peruskartasta 3611 11 Kakarijärvi

LUONNOS

ROVANIEMI

694

TAIPALE
PERUNKAJÄRVI W

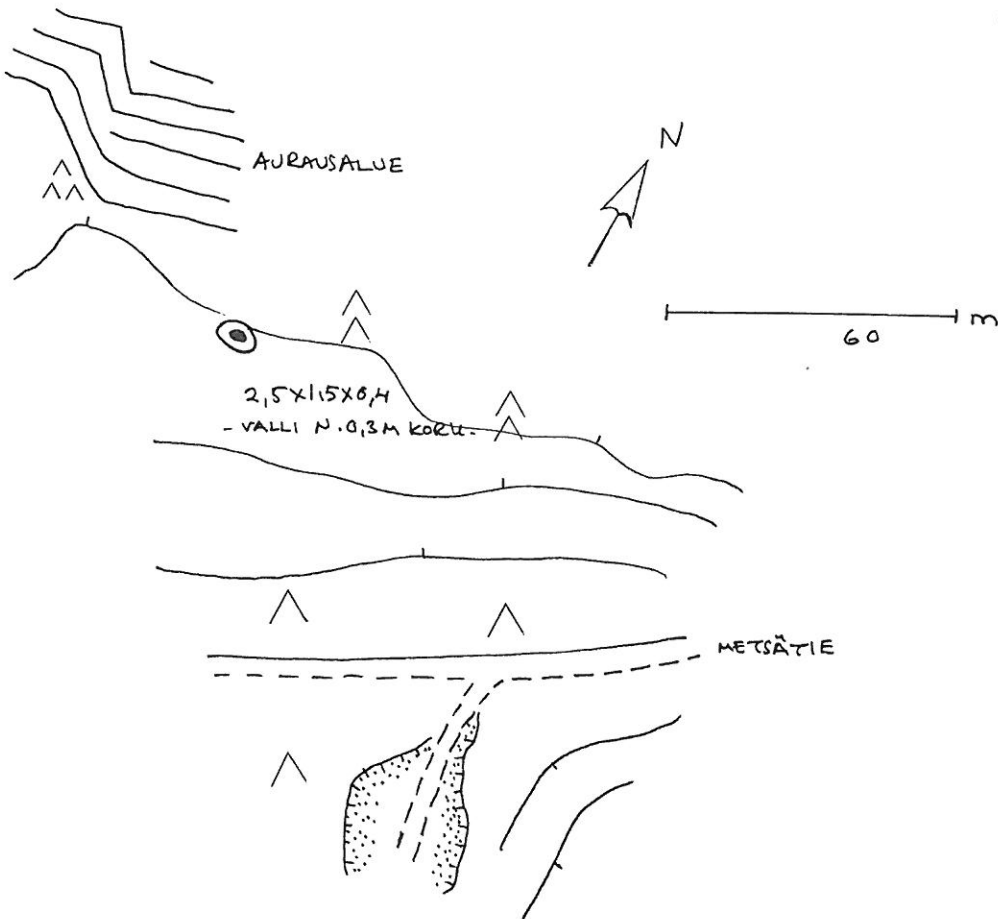

LUONNOS

ROVANIEMI

695

TAIPALE
HAAPASUVANNON-
NÄRHKKÖ 7

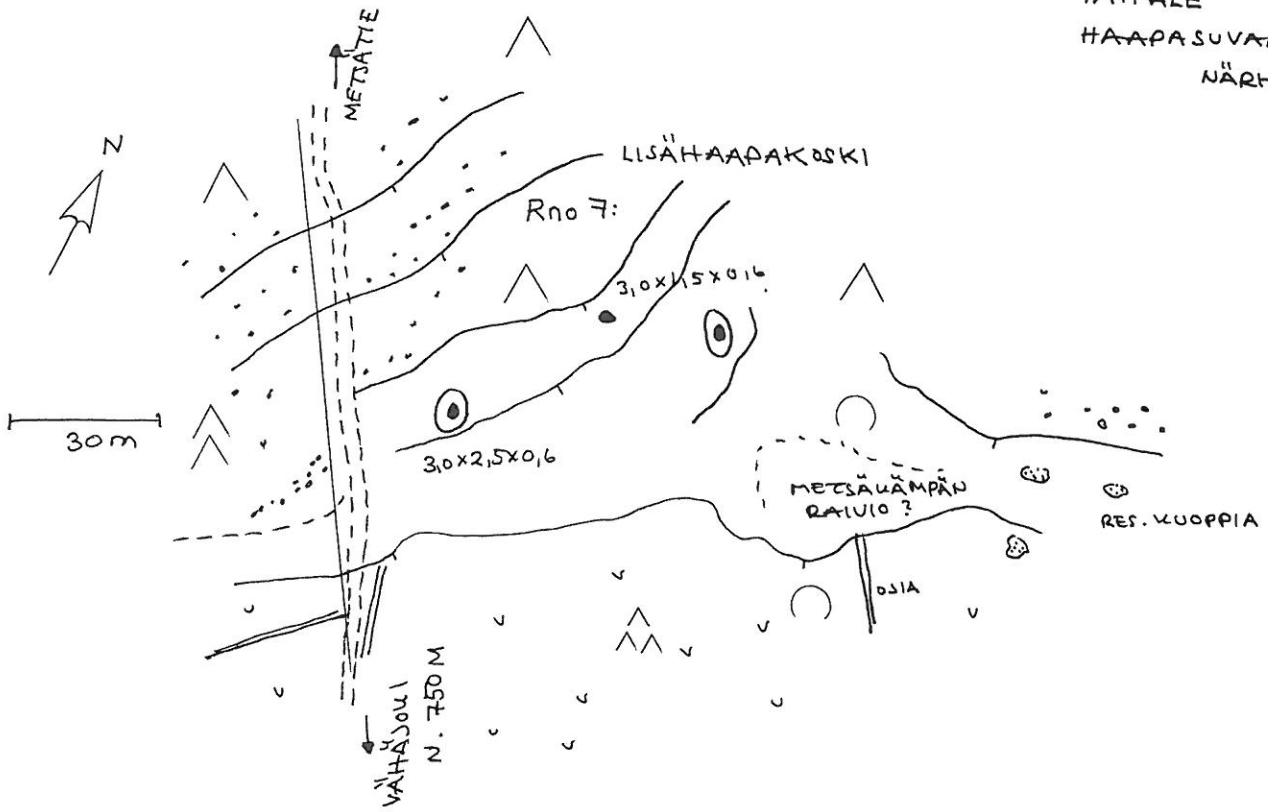
LUONNOS

LITE 4

LUONNOS

ROVANIEMI 696

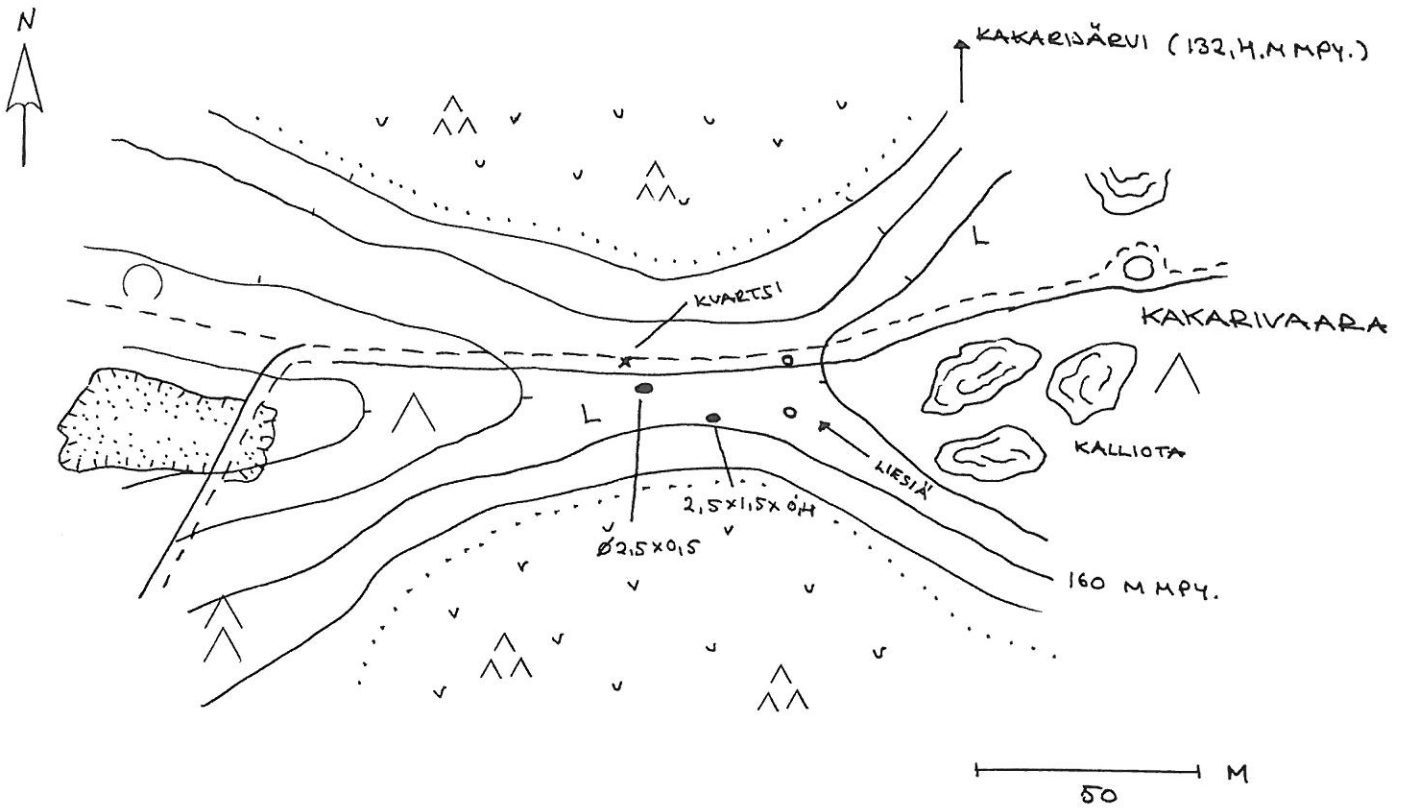
TAIPALE
HAAPASUVANNON-
NÄRHIKÖ 2

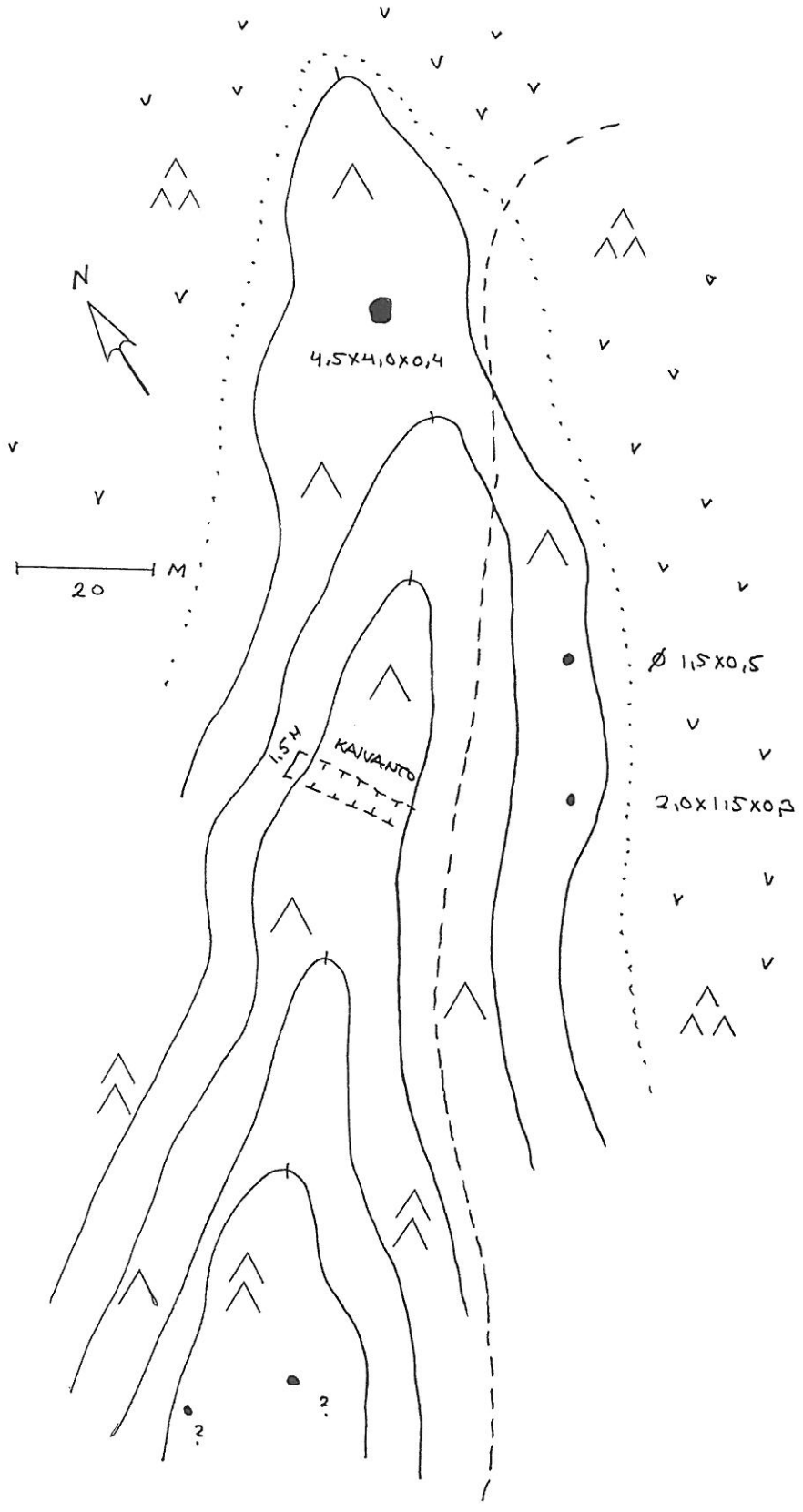

LUONNOS

ROVANIEMI 697

TAIPALE
KAKARIVAARA

LAPIN MAAKUNTAMUSEO

Valokuvaaja M. KOTIVUORI

Aika 10.9.2001

Negatiivi _____

Dia _____

Sijainti _____

Signum _____

Kunta ROVANIEMI 694

Kaupunki/kylä KIVITAIPALE

Katu, tila KA

PERUNUADÄRVI W

KANUKAAN NISUALLA, KIVIUUISSESSA MAASTOSSA, OLEVA KIVIRAJUNIO,
KOOSTUU PIENSTÄ KIVISTÄ, SÄÄNNÖLLISEN PYÖREÄ (\varnothing 8 M). EI VOI
MÄÄRITELLÄ VARMASTI IHMISEN TYÖKSI.

LAPIN MAAKUNTAMUSEO

Valokuvaaja H. KOTIVUO

Aika 10.9.2001

Negatiivi _____

Dia _____

Sijainti _____

Signum _____

Kunta ROVANIEMI 697

Kaupunki/kylä _____

KIVITAIPALE

Katu, tila _____

KALARIIVARA

MYRSKYN KAATAMA MÄNNIKÖ ON HAUKTU POIS. SAMALLA
KOHDE PUUNTIKRUOPPIINEEN ON PAHDIN TURMELTUNUT. TAPAHTUNUT
KESÄLLÄ 2001.

